

KMETSKI LIST

Št. 13

Ljubljana, 26. marca 1941

Leto XXIII.

Jugoslavija pristopila k trojnemu paktu

Napraznik sta svečano podpisala na Dunaju v palači Belvedere predsednik naše vlade g. Dragiša Cvetković in zunanji minister g. Cincar Marković pogodbo o pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu.

Ob tej priliki sta izročili Nemčija in Italija našima državnika izjavi o jamstvu nedotakljivosti naših mej in o nepretrgu njunih oboroženih čet skozi naše ozemlje.

Izjavi Nemčije in Italije

Dunaj, 25. marca AA. Ob priliki pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu je bila od nemške strani izročena jugoslovenski vladi nota, ki se nanaša na spoštovanje suverenitete in ozemeljske nedotakljivosti Jugoslavije. Ta nota, katero je izročil nemški zunanji minister v. Ribbentrop predsedniku jugoslovenske vlade Dragiši Cvetko-

viću in zunanjemu ministru dr. Cincar-Markoviću pravi:

V imenu in po nalogu nemške vlade imam čast sporočiti vaši ekscelenci naslednje:

Ob priliki pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu, ki je bil izvršen danes, potrjuje nemška vlada svoj sklep, da bo vselej spoštovala suvereniteto in ozemeljsko nedotakljivost Jugoslavije.

Zunanji minister kr. Italije, grof Ciano, je izročil v imenu italijanske vlade predstavnikoma Jugoslavije noto iste vsebine.

Prav tako je nemški zunanji minister v. Ribbentrop izročil predsedniku jugoslovenske vlade Dragiši Cvetkoviću in zun. ministru dr. Cincar-Markoviću noto, s katero se Nemčija obvezuje, da ne bo zahtevala od Jugoslavije prehoda ali prevoza svojih čet preko jugoslovenskega državnega ozemlja. Ta nota pravi:

»Sklepujoč se na razgovore, ki so potekali o priliki današnjega pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu, imam čast, da vaši ekscelenci v imenu nemške vlade s tem potrdim sporazum med vladami držav osi in jugoslovensko vlado o tem, da vladi držav osi za časa vojne ne bosta pošiljali Jugoslaviji zahtev, da dovoli prehod ali prevoz čet po jugoslovenskem državnem ozemlju.«

Noto iste vsebine je izročil prdestavnikoma Jugoslavije tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Sprememba v vladi

S kraljevim ukazom sta bila postavljena za ministra poljoprivrede dr. Časlav Nikitović in za ministra socialne politike in narodnega zdravja dr. Dragomir Ikončić.

Ostavki ministrov dr. Srdjana Budisavljevića in dr. Branka Čubrilovića sta bili sprejeti.

V pričakovanju odločilnih dogodkov

Po vkorakanju nemških čet v Bolgarijo, so začeli z vseh strani napovedovati velike in odločilne dogodke, ki naj bi pospešili odločitve in tako še v tekočem letu prinesli konec sedanje velike borbe.

Oba tabora

sta jela razvijati veliko diplomatsko delavnost. Z angleške strani je njen uspeh sprejetje Rooseveltovega zakona o pomoči demokracijam, nemška diplomacija pa je bila zlasti delavna na Balkanu in Bližnjem vzhodu. Tu so pričakovali, da bo Nemčija izvršila močan diplomatski pritisk na Grčijo in jo prisilila skleniti mir z Italijo. Ako bi to ne uspelo, naj bi nemške čete z bolgarske strani udarile na Grčijo. Po dosedanjih poročilih se to še ni zgodilo, vendar je podoba, da diplomatsko delo, ako in v kolikor je bilo izvršeno, ni obrodilo zaželenih uspehov, zaradi česar zlasti bolgarska poročila napovedujejo, da bo v najkrajšem času izbruhnila vojna med Nemčijo in Grčijo.

Z druge strani poročajo, da so Angleži že pričeli izkrcavati svoje čete na grških tleh. Veste o številu teh čet so nejasne in si čisto precej nasprotujejo. Baje prihajajo v Grčijo v prvi vrsti avstralske in južnoafriške čete ter francoska de Gaulleova skupina. Po grških izjavah in službenih poročilih tamkaj ne mislijo na premirje in sklenitev miru, ampak so odločeni nadaljevati vojno tudi v primeru spopada z Nemčijo. Medtem je prišlo

med Nemčijo in Turčijo

do razjasnitve odnosajev. Predsednik turške republike Ineni je na svoječasno Hitlerjevo pismo poslal nemškemu kancelarju pismen odgovor, za katerega se mu je Hitler zahvalil v posebnem pismu. V Berlinu zatrjujejo, da so s tem odnosi med obema državama popolnoma razjasnjeni. Vsebinska pisma je slej ko prej ostala tajna.

Sestanek na Cipru

Po turških poročilih se je nedavno vršil na otoku Cipru sestanek med turškim zunanjim ministrom Saradzoglom in angleškim zunanjim ministrom Edenom. Do sestanka je baje prišlo na izrecno angleško željo. O vsebini razgovorov v javnost niso prišla nobena poročila, pravijo pa, da je bil razgovor nad vse prisrčen in je podal nov dokaz za popolno istovetnost stališča obeh vlad v njunem prizadevanju, da bi preprečili razširjenje vojne na Balkan. Po mnenju ciprskega tiska je prisotnost obeh zunanjih ministrov v tem kritičnem trenutku pokazala, da bi se utegnil sedanji izgled položaja na Balkanu že v nekaj dneh povsem spremeniti. Po povratku ministra Saradzogla v Ankaro, je bila tam pod predsedstvom ministrskega predsednika Saidama seja vlade, kjer je Saradzoglu podal poročilo o sestanku.

Naše stališče

Spričo razburljive napetosti, ki je zadnje dni zajela vso Evropo, je razumljivo, da je tu-

di pri nas v Jugoslaviji zavladovalo veliko zanimanje za nadaljnji razplet položaja. Saj smo poleg Švice in obeh pirenejskih držav edina država v Evropi, ki je ostala dosledno nevtralna in mirna.

Dne 21. t. m. se je naš ministrski svet pod predsedstvom predsednika vlade ministra Dragiša Cvetkovića sestal k seji, ki so se je udeležili vsi člani vlade. Na seji, ki je trajala tri ure, so razmotrivali vsa pereča vprašanja v zvezi z današnjim zunanjepolitičnim položajem V zvezi s tem poročila beograjsko »Vreme«, da se je Jugoslavija po svojih odgovornih državnih žig odločila ... Zaradi tega je pripravljena sodelovati, vendar le pod določenimi pogoji. Ti so: popolna vzajemnost in popolna neodvisnost, popolna samostojnost, in popolna neodvisnost, popolna samostojnost in popolna zagotovitev vseh naših narodnih in državnih pridobitev.

To naše stališče je v Berlinu naletelo na mnenje, na kakršno naletavajo stvari, ki se razumejo same po sebi. Na tej podlagi, ki je bila priznana na obeh straneh in sprejeta brez obojavljanja, se giblje končna razjasnitev odnosov med Jugoslavijo in Nemčijo.

Berlinski tisk naglaša, da Jugoslaviji s strani Nemčije ni pretela in ne preti nobena nevarnost. Ne samo nemški državniki, ampak tudi vsi nemški državljani vedno visoko spo-

štujejo Jugoslavijo, ker Nemci zelo dobro poznajo vojaške vrline jugoslovenskega naroda in jih tudi cenijo. Močna Jugoslavija je v interesu Nemčije. Kolikor je Jugoslavija gospodarsko močnejša in sposobnejša, toliko večje bo njeno gospodarsko sodelovanje z Nemčijo. Zaupanje, ki danes v Nemčiji vlada v Jugoslavijo — tako pišejo berlinski listi — se mora nagraditi tudi z zaupanjem s strani jugoslovenskega naroda.

Podobno naglašajo madžarski tisk, da so odnosi med Jugoslavijo in Nemčijo ter Jugoslavijo in Italijo odlični in bodo zajamčili mir in produktivno miroljubno delo jugoslovenskega naroda. Nadalje v Budimpešti poudarjajo, da veliki sosedje Jugoslavije visoko cenijo njeno nacionalno suverenost, politično neodvisnost in vojaško moč ter sploh ne mislijo na to, da bi kakor koli vplivali na njeno samostojnost.

Macuokova pot

Japonski zunanji minister Macuoka je krenil na važno diplomatsko potovanje po Evropi. Menda se je zgodilo prvič v zgodovini, da je tako visok japonski državnik v tolikanji usodnih dneh odšel v tujino. O namenu in pomenu tega potovanja prihajajo v javnost različne domneve. Verjetno je, da bo hotel Macuoka v neposrednih razgovorih s Hitlerjem in Mussolinijem do kraja razčistiti odnose med vesilami osi. Bržkone bo tudi proučeval po-

drobno organizacijo novega reda v Evropi, kar mu bo služilo za vzor pri novi organizaciji Dajnega vzhoda. V zvezi s tem potovanjem je važno dejstvo, da bo Macuoka stopil v osebni stik tudi s Stalinom, kar da slutiti možnost, da utegne priti do sklenitve nenapadnega pakta, med SSSR in Japonsko. Na ta način si Japonska bržkone želi zavarovati hrbet za primer oboroženega spopada z Zedinjenimi državami. V Ameriki kljub temu sodijo, da si Japonska za sedaj še nikakor ne želi spopada, ker nima izgledov na uspešen izid take borbe. Zato tudi ne pripisujejo potovanju japonskega zunanjega ministra prevelikega pomena.

O splošnem položaju

je mogoče samo reči, da je nejasen in ves v znamenju pričakovanja. Med Anglijo in Nemčijo se nadaljujejo srditi letalski napadi, hkratu pa se že kažejo prvi obrisi ostre podmorniške vojne. Nadaljnji razvoj bo viden šele tedaj, ko se bo začela uveljavljati ameriška pomoč Angliji. Vsekakor je pričakovati, da se bo v bližnji pomladi stopnjevala vojna do neslutene srditosti, ki bo zahtevala tudi od neudeleženih znatne gmotne žrtve. Po eni strani angleška blokada, po drugi uničevanje dobrin s potapljanjem ladij, vse to bo za vso evropsko celino povzročilo bržkone občutno pomanjkanje. Kljub temu je treba mirno gledati dogodkom nasproti in budno ostati na straži.

Socialna stran naše prehrane

V izrednih časih sta družba in država prisiljeni poseči po izrednih ukrepih, da vzdržita vsaj približno normalen tok življenja. Take izredne ukrepe vselej izzevejo vojne, danes pa jih narekuje že sama bližnja vojna v naši sosesčini. Druge države so morale poseči po izrednih ukrepih že dolgo pred izbruhom vojne same, da si na ta način zagotovijo primerne rezerve in si tudi vzgoje prebivalstvo za lažje prenašanje vojnih stisk in težav.

Jugoslaviji so ostale te tegobe dolgo prihranjene. Saj smo vprav mi med zadnjimi državami v Evropi, ki so uvedle racioniranje hrane. Še to je pri nas izvedeno samo deloma. Cela vrsta važnih živil, kakor krompir, fižol, sladkor, vse sadje in sočivje je ostala svobodna glede potrošnje. Racionirana je le v glavnem pšenična in v Sloveniji tudi ržena moka, med tem ko je koruzna, ajdova, ječmenova, ovsena in prosena moka prepuščena svobodni potrošnji. Racionalizacija sama v tem obsegu ne bi prehudo prizadela prebivalstva, zlasti ne kmetskega, ko bi ne stopilo vmes vprašanje cen, torej socialni moment, ki vsaj doslej ni dovolj upoštevan.

Izredno visok porast cen za vsa živila je enako hudo udaril socialno šibkejšje sloje na kmetih, po mestih in po industrijskih središčih. Mali in srednji kmet ter z njima tudi kmetijski delavec so udarjeni, ker cene našim kmetiskim pridelkom nikakor niso v skladnem interesu s cenami vseh tistih industrijskih proizvodov, ki jih je kmet neobhodno prisiljen kupovati (obleka, stroji, razno orodje, gnojila itd.). Zato ta sloj kljub uradnim nakaznicam ne more kupovati dragih živil. Enako se godi socialno šibkejšim slojem po mestih in industrijskih središčih. Mezde, prejemki in plače so ostale skoraj iste, kakršne so bile pred valom druginje. Medtem ko so si premožnejši že pred racioniranjem po primeroma nizkih cenah lahko nabavili znatne zaloge ter se s tem otresli dveh udarcev hkratu: omejitve in druginje — so ostali socialno šibkejši brez zalog, a v mnogih primerih tudi brez možnosti, da bi si to, kar jim je na razpolago, lahko kupili.

Ako primerjamo racionalizacijo v zadnji svetovni vojni s sedanjo, vidimo med obema bistveno razliko. Takrat je bilo vse, kar je bilo racionirano, proti predložitvi uradne nakaznice na raz-

polago po primeroma nizkih in vsaj kolikor toliko zmogljivih cenah, ki so znašale komaj tretjino, večkrat celo le petino cen za enako blago v svobodni prodaji. Vidna je torej bila močna socialna teženja racioniranja, kar je tudi popolnoma v skladu z dejansko potrebo. Danes se nam zdi ta moment doslej še močno prezrt. Kaj n. pr. pomaga, če prispe v kako vas taka in taka pošiljka

kakega žita, ko pa je žito po taki ceni, da ga siromašni, ki so ga najbolj potrebni, ne morejo kupiti! Uspeh je končno ta, da pokupijo žito nekateri srečnejši premožniki, ki krmijo z njim živino in prašiče, medtem ko se siromaki zaman ozirajo po kosu suhega kruha.

Razumemo in upoštevamo, da je pri nas racioniranje še v povojih in zato manjka potrebnih izkušenj. Prav zaradi tega pa je potrebno opozoriti na socialne naloge vsake racionalizacije. Omejitve v potrošnji je vendar odrejena v prvi vrsti zato, da se prepreči preveliko kopičenje živil v skladiščih in shrambah premožnejših slojev na škodo siromašnih. Pri tem pa bi bilo treba vsekakor skrbeti za to, da se cene najvažnejših živil prilagode kupni moči socialno šibkejših slojev. Ako izredni časi že zahtevajo izredne ukrepe, potem ne smemo ostati na pol pota, ampak ukreniti moramo vse potrebno, da se dejansko zagotovi prehrana siromašnih slojev. V ta namen bi bilo treba izdati za revnejše prebivalstvo posebne nakaznice za živila po znižanih cenah, iz tega nastale primanjkljaje pa kriti iz državnih, banovalskih in občinskih javnih sredstev. Stalno zatiranje, da pri nas živil dejansko še ne primanjkuje, vsiljuje predlog, da naj bi ljudje od določene višine mesečnih ali letnih čistih dohodkov ne bili deležni živilskih nakaznic, temveč naj bi bili navezani na kupovanje na svobodnem trgu, ki naj ne bi bilo podvrženo maksimiranju cen. Na ta način bi prišel do neke mere na svoj račun tudi producent, ki bi vsaj del svojega blaga lahko oddal po svobodnih cenah, siromašni sloji in srednji stan pa bi bili vsaj nekoliko zavarovani pred bičem druginje, čigar udarce danes tako bridko občutijo.

Podrobna izvedba in rešitev vseh teh vprašanj je seveda naloga odgovornih krogov. V interesu države in naroda mi na to nalogo samo z vso iskrenostjo opozarjamo in naglašamo, da je v interesu socialne pravičnosti nujna in neodložljiva. Socialna pravičnost pa je temelj reda in zadovoljstva, ki dela narode in države močne.

Mirnodobski vojaški invalidi

Pretekli teden je stopila v veljavo uredba o mirnodobskih vojaških invalidih, ki določa v glavnem:

Čl. 1. Za mirnodobne vojne invalide se smatrajo vojaške osebe (oficirji, vojaški uradniki, civilni državni uslužbenci v sužbi vojske in mornarice, kaplarji, redovi in mornarji pri služenju obveznega roka, gojenci vojnih šol, graničarji in obvezniki iz rezerve), ki vrše v mirni dobi vojaško dolžnost ali službo ter ob priliki iste brez lastne krivde dobe rane ali poškodbe ter se zaradi tega njihova sposobnost za gospodarsko delo v splošnem zmanjša v toliki meri, da jih pristojna vojaška oblast proglasi za invalide. Ne smatra se za krivdo poškodba iz nemarnosti.

Čl. 2. Pravico do državne zaščite in podpore po določbah te uredbe morejo uživati:

- a) Mirnodobni vojni invalidi in njihovi otroci
- b) Rodbine in starši umrlih mirnodobnih vojni invalidov.
- c) Rodbine in starši vojaških oseb po čl. 1 te uredbe, ki so izgubili življenje pri izvrševanju vojaške dolžnosti ali službe ob priliki iste.

V rodbino se računajo zakonska žena, zakonski otroci, izvenzakonski otroci, ki jih je poškodovani, umrli ali padli priznal pred državno oblastjo, svečnikom ali svojim starešino, kakor tudi oni, katerih izvenzakonski oče je bil ugotovljen z razsodbo rednega sodišča in ki so bili rojeni predno je izvenzakonski oče dobil rano ali poškodbo, zaradi katere je bil proglašen za invalida, kakor tudi otroci, ki so bili po zakonskem potu prisvojeni, če jih je poškodovani, padli ali umrli vzdrževal.

Starši umrlih mirnodobnih vojni invalidov in vojaških oseb po členu 1 te uredbe, ki so izgu-

bili življenje pri izvrševanju vojaške dolžnosti ali službe, ali ob priliki iste, imajo pravico do podpore ali zaščite, če je bil potomec edini hranilec in nimajo potrebnih sredstev za življenje.

Čl. 3. Pravice do državne zaščite in podpore nimajo:

- a) Oseba, ki se sama pohabi ali poškoduje z namenom, da se izogne vojaški dolžnosti ali službi.
- b) Oseba, ki pobegne iz vojske ali iz vojaške dolžnosti.
- c) Oseba, obsojena zaradi veleizdaje.
- d) Oseba, ki poskuša z namenom, da bi se izognila vojaški dolžnosti ali službi, izvršiti samomor.
- e) Oseba, ki prostovoljno služi neprijatelju v protinacionalnih interesih.
- f) Rodbine in starši zgoraj naštetih oseb.
- g) Rodbine in starši zgoraj naštetih oseb.
- h) Rodbine in starši vojaških oseb po čl. 1 te uredbe, ki v namenu, da bi se izognili vojaški službi, izvrše samomor ali pa so bile obsojene na smrt.

ZAŠČITA IN PODPORE

Čl. 4. Zaščita in podpore, ki jih daje država invalidom, obstoje:

- a) v zdravljenju, b) v dajanju protez in drugih ortopedskih pomožnih sredstev, c) v dajanju službe in dela, d) v gospodarskem jačanju, e) v strokovnem pouku, f) v dajanju olajšav pri izvrševanju dela, g) v znižani voznini na državnih železnicah in ladjah v državni eksploataciji, h) v invalidskih podporah in dokladah, i) v do smrtnem vzdrževanju v invalidskih domovih.

Članom rodbin in staršem po točkah a, b, c te uredbe daje država zaščito in podporo:

1. v gospodarskem jačanju, 2. v olajšavah za samostojno gospodarsko delo, 3. v dajanju služb in dela, 4. v podporah in dokladah.

Mirnodobni vojni invalidi imajo pravico do brezplačne vožnje, kadar potujejo na poziv oblasti. Če so invalidi prve skupine, imajo isto pravico tudi njih spremljevalci. Kadar potujejo mirnodobni vojni invalidi v zasebnih zadevah, imajo pravico do polovične voznine na vseh prometnih sredstvih. Isto pravico imajo spremljevalci invalidov po odstavku 1. tega člena.

DENARNA PODPORA

Po čl. 23. se dele mirnodobni vojni invalidi v 9 skupin po ugotovljeni odstotni sposobnosti za pridobivanje:

V prvi skupini so invalidi s 100 odstotno nesposobnostjo, ki jim je za splošno življenje potrebna tuja pomoč. Ti dobe na račun podpore po 9000 din na leto.

V drugi skupini so invalidi s 100 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 7000 din na leto.

V tretji skupini so invalidi z 90 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 6480 din na leto.

V četrti skupini so invalidi s 70 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 5760 dni na leto.

V peti skupini so invalidi s 70 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 5040 din na leto.

V šesti skupini so invalidi s 60 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 4320 din na leto.

V sedmi skupini so invalidi s 50 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 3600 din na leto.

V osmi skupini so invalidi s 40 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 2160 din na leto.

V deveti skupini so invalidi s 30 odstotno nesposobnostjo, ki imajo pravico do podpore 1440 din na leto.

Nesposobnost izpod 30 odstotkov se ne upošteva.

Nato slede določbe o prejemkih roditeljev umrlega ali padlega vojaka v mirni dobi.

Važna seja naše vlade

V četrtek 20. t. m. zvečer je bila triurna seja vlade, ki se je končala šele opolnoči. O seji je bilo izdano naslednje obvestilo:

»Pod predsedstvom predsednika vlade in zastopnikom notranjega ministra Dragiše Cvetkovića je bila nocoj seja ministrskega sveta, ki so ji prisostvovali vsi člani vlade. Seja se je pričela ob 21. in je trajala do 24. Posvečena je bila razmotrivanju aktuanih vprašanj v zvezi s sedanjim zunanjepolitičnim položajem.«

O tej seji poroča »Hrvatski dnevnik« od 22. marca takole:

»Po prednočni seji ministrskega sveta smatrajo, da bo javnost v najkrajšem času obveščena o važnih odločitvah zunanjepolitičnega značaja.«

Seja ministrskega sveta je trajala tri polne ure in na njej so bili vsestransko razčističeni najvažnejši zunanjepolitični problemi.

Kakor nam je z najbolj zanesljive strani rečeno, sta bili in ostaneta državna neodvisnost in teritorialna integriteta države temeljni kamen zunanje politike Jugoslavije.«

JUGOSLAVIJA IN NEMČIJA

Beograjsko »Vreme« poroča iz Berlina: Predmet vseh političnih razgovorov v Berlinu je še vedno Jugoslavija in diplomatska aktivnost, ki jo je razvila njena vlada v zvezi z zavarovanjem tistega mesta jugoslovanskemu narodu, ki ga po svoji moči in položaju nedvomno zasluži.

V vrstah berlinskih politikov in tujih novinarjev je izzvala veliko zanimanje vest o seji jugoslovanske vlade, ki jo imajo tu za zelo važno, ker sodijo, da so bili na tej seji storjeni zgodovinski sklepi za usodo Jugoslavije. Vsi berlinski listi objavljajo na prvih straneh od svojih beograjskih dopisnikov vesti v zvezi z vladno sejo v Beogradu.

Glede sklepov na tej seji so v tukajšnjih političnih krogih optimistično razpoloženi, da si ne morejo ničesar točnejšega izvedeti. Ta optimizem opravičujejo z dejstvom, da v Berlinu ne vidijo nobenega razloga za to, da jugoslovanska vlada ne bi sprejela tesnega sodelovanja, ki ji je bilo ponudeno s strani Berlina kot popolnoma enakopravnemu partnerju.

Na ta način se lahko pojasni rezerviranost, ki je zadnje dni vladala v Berlinu v zvezi z Jugoslavijo. Na vsa vprašanja, izzvana po vestih iz angleških in ameriških virov, so v Berlinu molčali. Nemški odločilni krogi z nobeno kretnjo niso

hoteli vplivati na razpoloženje jugoslovanskega naroda. Prav tako je Berlin smatral za potrebno, da jugoslovanska vlada v interesu svojega naroda sama odloči, ali bo odgovorila pozitivno ali negativno na ponudbe iz Londona ali celo iz Washingtona. Mir, ki je za časa anglosaške kampanje vladal v Berlinu, tako poudarjajo v nemški prestolnici, dokazuje, da se je z zaupanjem gledalo v politiko Beograda in v stališče Jugoslavije do mednarodnih dogodkov.

BOMBARDIRANJE SUŠAKA

Naša uradna agencija Avala objavlja:

Po bombardiranju Sušaka v noči od 21. na 22. septembra so naši strokovnjaki pri preiskavi najdenih drobcov bomb dognali, da so bile bombe angleškega izvora. Kraljevska vlada je o tem obvestila angleško vlado, ki je tudi s svoje strani odredila preiskavo. Dne 13. marca je obvestila kraljevsko jugoslovansko vlado, da v resnici kaže, da so bombe vrgla na Sušak letala, ki so na svojem poletu zašla. Hkratu je angleška vlada izrazila kr. jugoslovanski vladi globoko obžalovanje zaradi tega nehotenega incidenta in izrazila pripravljenost, da plača pravično odškodnino za povzročeno osebo in gmotno škodo.

Kdo ima prav

Zveza združenih delavcev (Jugoras), ki jo je ustanovil bivši župnik v Tuhinju g. Križman in ki je sedaj prevzel posle v delavski zbornici v Ljubljani, trdi, da stoji samo njegova organizacija na krščanski podlagi. Vsled tega je naperil vso svojo borbo proti krščanskim socializmom, ki jim očita marksistično miselnost. Krščanski socialisti so bili resnično izključeni iz katoliškega občestva in slovenska JRZ priznava odslej edino le Križmanovo zvezo združenih delavcev za sestavni del »katoliškega gibanja« med Slovenci.

Glasilo krščanskih socialistov »Delavska Pravica« pa piše takole v svoji zadnji številki, ko se bori za svobodo svoje organizacije:

»Načelo svobodne organizacije so cerkveni dostojanstveniki v imenu cerkve ob nešteti priložnostih zagovarjali in nastopali proti diktiranemu organiziranju, pa naj bo to od zgoraj navzdol ali od spodaj navzgor.«

Zaradi tega izvršuje eminentno krščansko nalogo in dolžnost, kdor se bori za svobodo organiziranja. Če kdo dela drugače, pa se pri tem sklicuje na krščanstvo ali celo na Cerkev, mora vedeti, da govori neresnico in da zlorablja pri tem Cerkev in vero.«

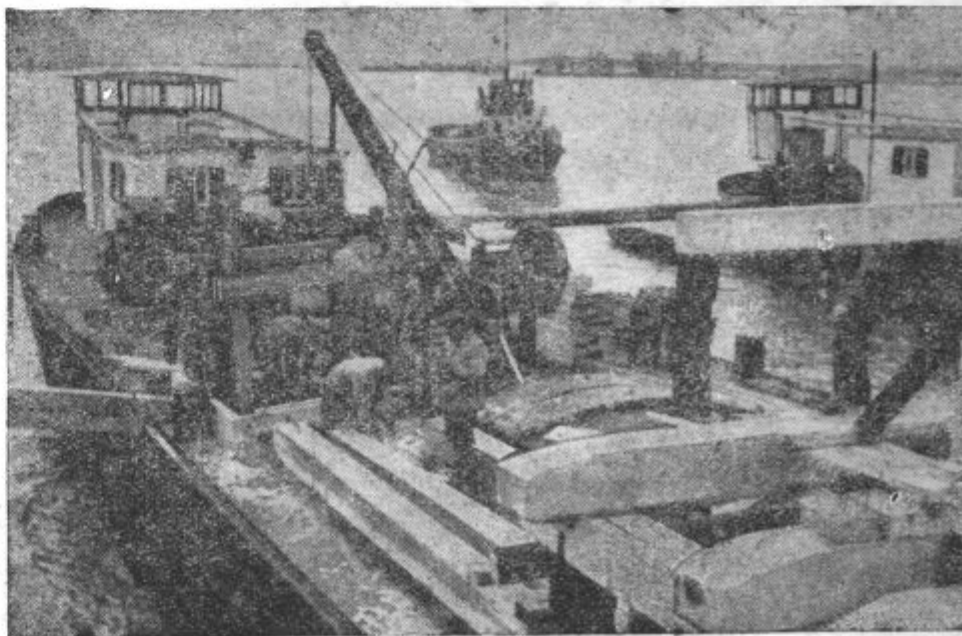
„Napred“

je tednik, ki ga izdaja v Beogradu univerzitetni profesor dr. Mihajlo Ilić, sodelavec pri besedilu sporazuma od 26. avg. 1939.

Nedavno je napisal dr. Mihajlo Ilić v svojem tedniku članek o razmerah v Sloveniji, o političnih strankah in njihovem delovanju. Med drugim je napisal dr. Ilić tudi te-le besede:

»Najvišji politični ideal slovenskih političnih strank je bilo maščevanje nad političnimi nasprotniki in težnja k izključnemu vladanju. Dokler so bili eni na oblasti, je bilo izmenjavano nasprotno uradništvo in zelo često so bili prekršeni zakoni. Sprememba režima je v Sloveniji pomenila spremembo uradniškega aparata, kakor v Ameriki sprememba predsednika. Odnos slovenskega naroda do države bi bil tesnejši, občutljivejši in manj računarski, če ne bi bilo ekskluzivistične strankarske politike. Narod je trebalo vzgojiti v opoziciji k ljubezni do države in ne govoriti o nekih kombinacijah s Podonavjem... Slovenski narod je še danes politično razdeljen in govoriti, kako ima ta ali oni za sabo vse Slovence, ni niti malo dobro za državo in narod. Vreči prokletstvo na tiste Slovence, ki niso na oblasti, ne pomeni voditi pametno politiko.«

»Sovenec« od preteklega petka se je z vso svojo jezo skopal na profesorja dr. Ilića zaradi

Nemške priprave za postavitve mostu čez Donavo

teh besed in očitkov in mu bere hude levite. Nazdanje ga nažene z obsodbo, da njegove besede niso »niti malo dobre za državo in narod«. Ra-

zume se samo po sebi, da se je pri tem »Slovenec« ponovno povzpел do trditve, da se je ves slovenski narod združil okrog svojih voditeljev.

podmornici v ameriških vodah samo plod angleške propagande.

KAKO JE PADEL GENERAL LORENZINI

V borbah pri Kerenu, najmočnejši trdnjavi v Eritreji, ki jo hrabro brani pred silovitimi angleškimi napadi okrog 25.000 italijanskih mož, je te dni padel tudi general Lorenzini. Italijansko uradno poročilo Stefani poroča o njegovi smrti takole:

»V odločilnem trenutku bitke, ko so bili srditi sovražni napadi že odbiti, je generala zadela granata, tako da je umrl v trenutku, ko je dajal povelja svojim vojakom. Brigada, ki ji je povejeval general Lorenzini, je tedaj, ko je zvedela, da je padel njen poveljnik, še odločneje nastopila proti sovražniku, s katerim se hoče boriti do konca. Generala Lorenzinija so pokopali ob veliki skromnosti in vojaškem ponosu.«

Po raznih bojiščih

Po uradnih grških poročilih je bil nedavno na albanskem bojišču ujet bratranec ministrskega predsednika Mussolinija, podpolkovnik Cilio. Italijanske vesti to poročilo zanikajo.

V splošnem poročajo, da je v Albaniji trenutno nastopilo na bojiščih neko zatišje. V koliko je to v zvezi s pričakovano nemško intervencijo, nam bo pokazala bližnja bodočnost.

V AFRIKI

Boji za Keren se še vedno nadaljujejo. Angleška letala napadajo italijanske postojanke v gričevju okoli Kerena, močno pa bombardirajo tudi Asmaro. Pravijo, da so bili boji pri Kerenu najhujši, kar jih je bilo doslej v tej vojni v Vzhodni Afriki. Po padcu Kerena bi namreč italijanske čete bržkone ne mogle več držati Masaue in Asmare.

Tudi iz Abesinije poročajo Angleži o uspehih. Angleške čete se bižaju Hararju. V južni Abesiniji so britske čete zavzele več važnih postojank in se bore sedaj 12 km pred Džidžigo pri gorskem prelazu Marda.

Italijani poročajo, da so 19. t. m. sovražna letala napadla Tripolis. Bilo je nekaj mrtvih in ranjenih. Italijanski bombniki so napadli letalsko oporišče v Agordat. Napad je povzročil velike požare.

Na severnem bojišču je padel po italijanskih poročilih general Lorenzini v trenutku, ko je dajal povelja svojim vojakom. Zadel ga je granata. Junaškega generala so pokopali z vsemi vojaškimi častmi.

NAPADI NA VOJAŠKE PREVOZE

Iz Londona poročajo, da so angleške podmornice nedavno z uspehom napadle konvoj italijanskih prevoznih vojaških ladij, ki je plul pod spremstvom vojnih ladij. Dve ladji, napolnjeni z vojaštvom, sta bili zadeti. Na eni je po zadetku nastala močna eksplozija. Poleg tega so razne angleške podmornice napadle posamezne tovrne ladje v konvojih.

KAJ HOČE JAPONSKA

Svet danes veliko ugiblje o tem, kakšen cilj ima Macuokovo potovanje v Evropo. Nemčija baže želi, naj bi Japonska okrepila svoj pritisk

NEMŠKE PODMORNICE V AMERIŠKIH VODAH

Po zatrevanju ameriškega tiska se nahaja neka nemška podmornica v ameriških vodah. Isti list, ki to vest objavlja, lkratu izraža dvome v njeno verodostojnost.

V splošnem prevladuje v Ameriki prepričanje, da Nemčija v sedanjem trenutku nima nobenega interesa na tem, da bi izzivala Ameriko. Spricho tega je morda tudi vest o nemški

Naš narod in sedanji položaj

Iz zadnjega poročila o seji ministrskega sveta se je izvedelo, da je jugoslovenska vlada minuli četrtek posvetila svoj triurno sejo »razmotrivanju aktualnih vprašanj v zvezi z današnjim vnanjim položajem.«

Temu poročilu je naša javnost poklonila polno pozornost, ko je prišlo v času, ko se vsak naš državlján upravičeno bavi z istim vprašanjem. Seveda na svoj način, kakor si eventualno želi in čuti na osnovi onih obvestil — često nepopolnih in netočnih — s katerimi razpolaga. Toda nobenemu našemu človeku se pri vsem tem ne more zanikati globoko ukoreninjeno patriotsko čustvovanje in nacionalna zavest, na podlagi katerih razpravlja o aktualnih vprašanjih sedanjosti. Tako je tudi treba in tako mora biti.

Ne samo danes, že od nekdaj je naš narod kazal svojo značilno črto: ljubezen do do države, miru in dela v dostojanstvu. Stoletne borbe, ki so mu bile vsiljene in pripravljenost, da si z njimi kot skrajnimi sredstvi zavaruje boljše bodočnost, so se vodile vedno z istim ciljem: da potem v miru in brez sovraštva nadaljuje svoje nesebično delo, koristno njemu in drugim. Svojo svobodo, svojo neodvisnost in svojo državo je znal vedno ljubiti nad vse, četudi bi bilo treba za to doprinesiti vse potrebne žrtve. In prav zato, ker je imel te narodne svetinje vedno v duši, vedno pred očmi, jih je naš narod vedno modro čuval.

Danes se narodi vojujejo, da bi uresničili svoje revindikacije ali da bi ohranili, kar imajo. Prvi menijo, da so utesnjeni in da nimajo življenjskega prostora, drugi pa se nasprotno bore, da bi obdržali ono, kar je njihovo. Borijo se zato, ker niso mogli z miroljubnimi sredstvi preprečiti spopada. Tako je danes na svetu.

Pri nas ni ne eno ne drugo. Pri nas je šlo in gre še za to, da z miroljubno politiko dobrih in prijateljskih odnosov do sosedov zavarujemo svoje nacionalne in življenjske ideale: svobodo, neodvisnost in državno celoto. Na tem se tudi danes dela, ker za skupnost ni potrebno vselej delati s skrajnimi sredstvi, z oboroženo silo, temveč tudi z miroljubnim stremljenjem, da bi se ustvaril močan trdnjavski zid, ki bi zadržal razširjenje vojnega spopada, ki ga nihče ne želi — in da bi se preprečilo uničevanje in vse druge vojne grozote.

S tako politiko more ostati naša država izven vojnega požara in ji bo usojeno, da po pomirjenju elementov v novem evropskem stanju, ki bo neogibno prišlo, pomaga pri ureditvi razmer mirne dobe, sodelovanju med narodi in gospodarski obnovitvi, v korist sebi in drugim. Pri izvajanju te politike se mora nedvomno računati s stvarnostmi okoli nas in pri nas. Vnanja stvarnost v vojni dobi je izpostavljen na spremembam, katerim se mora prilagoditi tudi politika naše države, ako hoče dosledno ohraniti svoje miroljubno stališče. Razume se, da bo ta prilagoditev vnanjim razmeram šla vse dotlej, dokler ne prideta v vprašanje naša svoboda in neodvisnost in dokler ne ostanejo naše meje za vsakogar nedotakljive. Prav tako pa je potrebno, da se v tej prilagoditvi ohrani enodušnost na znotraj, v državi in da se ne izgubi zaupanje, ki ga moramo imeti drug v drugega. Pridobitve naše države so odvisne prav tako od notranjih, kakor od vnanjih pogojev. Enodušnost in zaupanje v vero, da nobenemu izmed nas ne manjkata patriotizem in skrb, da se stori samo ono, kar je v dobrobit naroda.«

Z letalom v polarne predele Sibirije

Ruska agencija »Tass« poroča: Pilot Čerevični je prvič v zgodovini letalstva prodrl v polarne predele severne Sibirije, ki so veljali doslej za povsem nepristopne, ter je s svojim letalom pristal na sibirskem otoku Kopelnij. V kratkem namerava izvršiti neprekinjeni polet na Vranglov otok, kjer bo proučeval pogoje za organizacijo letalske službe v najsevernejših predelih Arktide, v kolikor je važna za Sibirijo.

Angleški kralj nadzoruje londonske gasilce, ki opravljajo težko službo ob neprestanih nemških letalskih napadih. Gasilci morajo po vsakem bombardiranju gasiti številne požare, povzročene z žigalnimi bombami

Nikola Titulescu

Bivši dolgoletni zunanji minister Rumunije Nikola Titulescu je umrl v francoskem obmorskem mestu Cannes. Titulescu je podlegel jetiki.

Pokojni rumunski minister je bil izrazita osebnost ki je veljal zaradi svoje sposobnosti za prvega diplomata Evrope. Bil je sotvorec Male antante in goreč zagovornik Društva narodov. Titulescu si je zelo prizadeval, da bi izboljšal odnose med Rumunijo in Rusijo. Bil je na najboljšem potu, da tesneje poveže obe sosedni državi, ko je bil nenadoma vržen iz vlade. Od tedaj se mu ni nikoli več posrečilo da bi se vrnil na odgovorno mesto zunanjega ministra svoje državi, ko je bil nenadoma vržen iz vlade. Od tedaj sko leto končali z zasedbo Besarabije in severne Bukovine od strani velike vzhodne sosedne in tragična usoda Rumunije nam je še vsem v živem spominu.

Ob Titulescujevi smrti se spominjamo še njegovega velikega govora v Društvu narodov povodom umora viteškega kralja Aleksandra I.

Macuoka na poti v Evropo

Japonski minister za zunanje zadeve baron Josuke Macuoka potuje s sibirskim ekspresnim vlakom v Evropo. Na rusko-mandžurski meji mu je sovjetska vlada dala na razpolago posebne vagone in spremljevalca.

V dipomatskih krogih se zatrjuje, da se bo

Angleški vojaki v Somaliji.

japonski zunanji minister zadržal dva dni v Moskvi, kjer bo podpisal nenapadalni pakt med Rusijo in Japonsko. Do prihoda Macuoke v Berlin so bile odložene vse druge diplomatske akcije. Njegovim razgovorom pripisujejo v vseh evropskih prestolnicah odločilen pomen za razplet vojnih dogodkov na vseh straneh sveta. Macuoka bo posetil Rim in Berlin. Neposreden povod za njegovo pot v Evropo je dal Rooseveltov zakon o pomoči Angliji, ki pomeni stvarno ameriški vstop v vojno.

Med Vichyjem in Parizom

Beograjske »Radničke (delavske) novine« so pred nedavnim prinesle zanimiv članek o politiki, ki se razvija med zasedenimi in nezasedenimi Francozi. Zato smatramo, da našim bralcem le ustrežemo, če ta odlični članek ponatisnemo. Takole pišejo »Radničke novine«:

Pred nedavnim smo na tem mestu napisali, da se v Parizu organizira odpor proti Vichyju. Danes je povsem jasno, da vlada med Parizom in Vichyjem večji razpor, ko med Vichyjem in Berlinom.

Vzroke nesporazumov smo že analizirali in zato ne čutimo potrebe, da bi se pri njih zadrževali. (O teh vzrokih je pisal tudi »Kmeti list«; glej članek o admiralu Darlanu!). Mnogo bolj važno je, da si ogledamo stanje, ki vlada v tistem taboru, ki mu načeljuje znani Laval.

Ni povsem točno, da je Laval šef pariških politikov. Konkurrirata mu namreč dva močna politika: Marcel Dea in Jacques Doriois. Prvi je prvorazreden intelektualca, drugi pa nepreosljiv demagog. Deat piše, Doriois govori. Obadva sta mnogo bolj priljubljena ko Pierre Laval, to pa zato, ker francoske množice napram bivšemu namestniku maršala Pétaina niso ravno povsem ravnodušne. Seveda to še ni nikak dokaz o sim-

patijah je pa očiten znak in napotek za pravilno razumevanja francoskega ljudskega političnega razpoloženja.

Morda Berlin prav zaradi tega z Lavalom kar najresneje računa. V poluradni obliki rečeno, da so bili razgovori z Vichyjem prekinjeni v tistem trenutku, ko je Laval nehal biti pooblaščen predstavnik vichyjske vlade.

A vsa ta računica ne sprejema vase tisto znano pariško ljudstvo. Ta stoji izven vseh računov in pričakovanj. Zato je potrebno poudariti, da bo prišel čas, ko bo treba tudi s pariškim ljudstvom in pariškim političnim razpoloženjem krepko računati. Tega so se pričeli v zadnjem času zavedati tako v Hitlerjevem Berlinu kakor v Pétainovem Vichyju. Vse drugo je odvisno od časa in ne preostane nam ničesar drugega, ko čakanje ...

Ko prečitaš Kmeti list

daj ga prečitati tudi sosedu in mu priporoči, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša kljub podražitvi papirja in drugega materiala za celo leto samo 30 dinarjev.

Eritreja

Italijanska kolonija Eritreja se razteza na površini 221.000 kvadratnih kilometrov vzdolž Rdečega morja. Po velikosti je približno enaka površini Angleške in Škotske. Eritreja ima okoli enega milijona prebivalcev. Obalni pas je dolg nad 1000 km in sega do otoka Perima, ki čuva vhod v Rdeče morje na jugovzhodu. Na severu in zapadu meji Eritreja na angleški Sudan. Na jugu prehaja Eritreja v abesinske višave, a na jugovzhodu meji na Francosko Somalijo.

Krajevno je razdeljena na dva dela, ki se razlikujeta po podnebju, rastlinstvu, prebivalstvu in gospodarstvu. Vzdolž obale se vleče ozek pas nižinske ravnine, ki prehaja proti notranjosti v visoke gorske grebene z 2000 m višine. Največji del Eritreje je gorat.

Podnebne in vremenske razlike med goratim in nižinskim predelom so zelo velike. Obalni pas trpi na silni sopari in vročini ter poletni suši. Okolica Massaua je najbolj vroča pokrajina zemeljske oble. Povprečna temperatura znaša 30 stopinj Celzija. Poleti sedvigne živo srebro na 35 do 45 stopinj. Noči so prav tako vroče kot dnevi. Le v zimskih mesecih nekoliko dežuje, sicer pa traja suša skozi vse leto. Strahovita vročina in suša zelo slabo vplivata na človeka. V letnih časih beži vse v gorate kraje, kjer vlada bolj znošno vreme. Tudi vojne operacije se morejo v teh krajih vršiti le v zimskih mesecih.

Ugodnejše podnebje je v hribih. Poletja so hladnejša in tudi padavin je več. Mohamedanski nomadi (pastirji) prebivajo na parobkih gora in na obali. Ribarstvo trgovina in lov na bisere so glavni življenjski pogoji v redko posejanih seliščih. V hribih žive krščanski Abesinci, ki sejejo žito, povrtino, banane, bombaž, tobak in kavo na umetno namakani zemlji.

Ko je pred 60 leti Italija zasedla obalsko ozemlje ob Rdečem morju je napravila Massauo za glavno mesto Eritreje. Mesto ima 15.000 prebivalcev. Silna vročina in nezdrav položaj mesta sta bila povod, da so kasneje prenesli sedež oblasti v Asmaro. Od 1906. leta je Asmara glavno mesto Eritreje. Mesto šteje 50.000 prebivalcev. Nekaj nad 100 km proti severu leži važno mesto Keren s cestnim križiščem. Keren ima 16.000 prebivalcev.

Od Massaua do Asmare in do Kerena je zgrajena železnica. Za Keren se prav v tem času bje huda borba. Mesto je zelo močno utrjeno in ga brani okrog 25.000 mož italijanske armade. Angleži so mesto obkrožili daleč naokrog in ga napadajo z vseh strani. Nekaj pomembnih utrjenih vrhov so že zavzeli in pričakuje se v kratkem odločilna borba za mesto. V slučaju padca Kerena postane iz Eritreje odprta pot v Abesinijo in položaj italijanske armade bi bil zelo kočljiv. Iz ma-

Italijanski vojaki vlečejo top na utrjeno postojanko na albanski fronti

lega obalskega mesta Asabu (700 prebivalcev) je speljana do Addis Abebe, glavnega mesta Abesinije lepa avtomobilska cesta.

V Eritreji je osnovala Italija svojo prvo kolonijo 1882. z zasedbo selišča Asaba. Od tod je širila svojo posest in osvajala nadaljnje ozemlje in nato kmalu vrgla pogled na Abesinijo. V bitki pri Adui (1896. l.) so Abesinci premagali italijansko vojsko in prekrižali njene načrte za osvajanje Abesinije do l. 1936., ko je fašistična Italija izvedla svoj stari načrt. Eritrejo, Abesinijo in Somalijo je Italija združila v italijansko kolonijo »Vzhodno Afriko«, ki meri 3 in pol milijona kvadratnih kilometrov površine ter 8 in pol milijona prebivalcev.

V ofenzivi, ki so jo pričele angleške čete pred dobrim mesecem, je prišla pod angleško zastavo že vsa Somalija, dober del Eritreje in obrobne pokrajine Abesinije, kjer se bori tudi abesinski cesar Haile Selasie s svojimi vstaji. Od glavnega mesta Addis Abebe so oddaljeni le še kakšnih 200 km.

Tragično leto za kapitaliste

Italijanski list »Popolo d'Italia« napoveduje, da bo letos tragično (žalostno) leto za plutokracijo (bogataše), in pravi:

»Vojna osi se bje po docela drugačnem duhovnem in moralnem načrtu. Razlika se zrcali v plamenih. Os ima svojo obliko in deluje v ozračju romanstva in germanstva, to je v ozračju višjega naroda velikih duhov, to je v ozračju z umstvenimi in moralnimi vrednotami. Zveze Velike Britanije iz leta 1939. so pomenile, kakor zmerom v angleški zgodovini, le izrabljanje vlad raznih narodov, ki so bili podjarmljeni. Angleško-severnoameriška koalicija izraža anglosaško miselnost. Zasluga te miselnosti je, da je zadnjih dvajset let dobila moderna civilizacija pod vplivom Angležev in severnoameriškega materializma druge orientacije, ki so ogrožale vsiji duhovni značaj, dosežen s tisočletnim delom Evrope. Leto 1941. bo tragično za plutokracijo.«

Kakšni naj bi bili katoličani

Švicarski škof Besson je postavil načela, po katerih bi se morali ravnanje katoličani. Besson pravi med drugim:

»Katoličani so dolžni držati se krščanske in pravstvene postave in je ne smejo kršiti tudi ne pod pretvezo politične koristi. Nikakor ni dovoljeno učiti načelo ali pa se ravnati po njem, da namreč namen posvečuje sredstva.

Nemško-rumunska straža na Črnem morju

Kar pa se tiče raznih načrtov narodne obnove, političnih in socialnih reform ter podobno, se Cerkev v to ne vmešava. Kdor torej take načrte propagira, se ne sme sklicevati na Cerkev, ampak dela to na svoj lastni račun in po svojem osebnem prepričanju.

Zlato v ameriški zakladnici

V zakladnici ameriškega finančnega ministrstva, v trdnjavi Knox (državica Kentucky) je zdaj za 14.579.591.000 dolarjev zlata. To je približno polovica vsega zlata na svetu. Zakladnice v omenjeni trdnjavi so tako močno zgrajene, da jih ne more prebiti nobena bomba.

Takšno poročilo je izdalo ameriško finančno ministrstvo potem, ko so iz New Yorka prepeljali v trdnjavo Knox za 9.055.884.000 dolarjev zlata. Prevažati so ga začeli tja lani meseca julija. Zlato je bilo težko približno 9000 ton. Prepeljali so ga s 45 na poseben način zgrajenimi vozili, ki so jih stražili nadzorniki in agenti tajne službe ter oddelki ameriške vojske. Prevoz zlata je potekel v največji tajnosti, stroški pa so znašali 1.600.000 dolarjev.

Po tem takem ameriško finančno ministrstvo zdaj razpolaga z nad tremi četrtinami vsega zlata na svetu. Ostanek zlatih rezerv ameriškega finančnega ministrstva hranijo po raznih krajih in sicer deloma v New Yorku in Filadelfiji, deloma pa v Denveru. Tako poroča angleški poročevalski urad Reuter.

Konferenca o izvozu živine

Zavod za zunanjo trgovino v Beogradu je sklical te dni konferenco, ki je razpravljala o vprašanju izvoza goveje živine iz Jugoslavije. Konferenco je vodil ravnatelj zavoda g. dr. Rudolf Bičanić.

Konference so se udeležili zastopniki vseh gospodarskih ministrstev, združništva, banovin itd. Dr. Bičanić je uvodoma poudaril potrebo po ureditvi vprašanja cen goveje živine in po požitvi izvoza.

Zastopnik kmetijskega ministrstva se je protivil izvozu in orisal slabo stanje naše živinoreje. Rekel je, da nam manjka okrog 20.000 bikov v državi. Nujni bi bili krediti za nabavo 10.000 plemenskih bikov, da bi se mogel dobiti letni prirastek od 1.500.000 glav. Predstavniki banovin so zahtevali, da se odredi cena goveje živine od 14 do 16 din. Zastopnik vojnega ministra je zahteval da se izvoz goveje živine sploh prepove.

Cene, ki so danes določene za izvoz goveje živine, so prenizke, vsled česar je izvoz skoro povsem prenehal.

Iz naših krajev

× Z banovo uredbo so bila ustanovljena na Hrvatskem tri rudarska glavarstva in sicer v Zagrebu, Splitu in Mostarju.

× Nepričakovana smrt. Kovač Ivan Vukšić iz Šibenika se je zvečer pogovarjal na morskobali s svojo zaročenko. Nenadoma pa se je zgrudil mrtev na tla. V sosesčini so se namreč fantje sprli in eden je potegnil revolver in ustrelil dvakrat na svojega tovariša. Krogla pa so zgrešile pravi cilj, pač pa je ena zadela v glavo kovača Vukšića.

× Kmet Živan Trifunović iz vasi Ovsenik pri Arandjelovcu je imel lepo in krepko razvito hčerko, ki je vnela srce nekega mladeniča. Ko je nedavno odšla hčerka edinka k svoji teti na obisk jo je zaljubljeni mladenič ugrabil in odpeljal z avtomobilom. Ko so starši zvedeli o ugrabitvi svoje hčerke, jih je vest tako pretresla, da je očeta zadela kap, mati pa se je obesila.

× V Krškem si je v duševni zmedenosti končal življenje 38 let stari avtoprevoznik Alojz Knez iz Maribora. V Krško je prišel obiskat svojega brata. Ustrelil se je z lovsko dvocevko skozi usta v glavo. V poslovnem pismu je navedel za vzrok samomora svoje žalostne finance in obenem poprosil sorodnike, naj poskrbe za njegovo hčerko, kateri zapušča zavarovalnino za slučaj smrti. Tragična smrt nesrečnega Kneza je globoko presunila ondotno prebivalstvo.

× V Jugoslaviji je po uradnih podatkih 16.419 kmetijskih družin, ki nimajo svoje hiše, 173.337 kmetijskih družin je brez lastnega zemljišča, a 534.012 kmetijskih družin je brez goveje živine.

× Najmlajši zakonski par v Jugoslaviji. V Zavidovičih v Bosni se je te dni poročil 13-letni Huso Salkić, učenec 4. razreda ljudske šole, z 12-letno Ramizo Rajličevo.

× Prehranjevalni minister je določil maksimalne cene za modro galico. Cena je določena na 8.50 din za kg franko vagon tvornica in brez skupnega davka. K tej ceni je treba torej še prišteti prevozne stroške, davek in druge stroške.

× V Beogradu razmišljajo o uvedbi treh zaporednih brezmesnih dneh v naši državi. Dosedanje omejitve niso dale zaželenih rezultatov, zlasti na Hrvatskem.

× V kmetijskem ministrstvu bo ustanovljen poseben oddelek za združništvo.

× Med pridigo je zadela srčna kap župnika Stjepana Lichtenbergerja v Kotoribi. Zgrudil se je na tla in obležal na mestu mrtev.

× S posebno uredbo je vsa policijska služba na Hrvatskem centralizirana v Zagrebu in podrejena upravniku zagrebske policije.

× Zagrebu je policija aretirala dva Slovence, ki sta se pečala z razbojniškimi napadi. To sta 20-letni Ervin Tavčar iz Poljčan in Alojz Podbevšek iz Jagnjenice pri Krškem. V neki temni ulici Zagreba sta izvršila tri razbojniške napade.

× V skopljskem zverinjaku je medved raztrgal čuvaja, ko mu je ta hotel očistiti kletko in mu dati hrano. Hudo poškodovanega čuvaja so prepeljali v bolnico, kjer pa je kmalu izdihnil.

× Državne sladkorne tovarne so dobile dovoljenje za uvoz 1200 vagonov sladkorja iz Češkomoravske. Za uvoženi sladkor bo znižana trošarina za toliko, da se bo njegova cena izenačila s cenami domačega sladkorja.

× Od 1. aprila naprej se bodo vršila vsa izplačila v Nemčijo na podlagi kursa din 17.80 za eno nemško marko. Dosedanji odnos med dinarjem in nemško marko je bil 14.80 din za eno marko.

× Stroji iz Rusije bodo razstavljeni na spomladanskem velesejmu v Beogradu, ki bo trajal od 10. do 20. maja. Prvič bodo na tem velesejmu razstavljeni ruski kmetijski stroji.

× Finančno ministrstvo pripravlja uredbo za izdajo narodno obrambnih bonov. Emisija bonov za narodno obrambo se bo začela verjetno že koncem tega meseca.

× Hercegovinsko prebivalstvo je prejelo 200 milijonov za tobak. Sedaj je pokupljen lanski pridelek tobaka v Hercegovini. Pridelali so skupno 855 vagonov tobaka, ki je bil ocenjen povprečno po 27 din kg. Skupna vrednost lanskega pridelka je bila okrog 235 milijonov dinarjev. Pridelovalci niso bili zadovoljni s cenami. Tobak so prodajali po 24 do 25 din.

× V Zagrebu se je dogodil te dni strašen zločin. Dva brezposelna sta na zverinski način umorila zasebnika Fedorja Freudenreicha. Policija je zločinca čez dva dni aretirala. Bila sta to neki Fulir in Benko, dva postopača, ki sta skrbno pripravila načrt za umor in ga nato tudi izvedla. Plena, ki sta ga pri umorjenem pričakovala, pa nista dobila. Mesto 100.000 din sta pokradla le nekaj 100 din, par srebrnih žlic in vilic, zlato uro in še nekatere druge predmete.

× V kamniških planinah se je smrtno ponesrečil študent Sergej Gašpari. Preplezati je hotel neko steno, pri čemer je padel v prepad.

× V Beogradu je policija aretirala sedem-člansko tatinsko družbo, ki je ponoči s tovornih vagonov izmetavala razno blago kot moko, riž, usnje, bencin itd. ter ga nato prodajala nekemu židu. Lopovi pa svoj posel niso dolgo opravljali, ker jih je kmalu zasačila policija in vse aretirala.

× Ruski poslanik v Beogradu Plotnikov se je pretekli teden vrnil po daljšem bivanju v Moskvi na svoje mesto.

× Na pol leta je bil obsojen trgovec Franc Benčik, ker je svoji ženi med prepirom odgriznil uho.

× V Zagrebu stanuje po podatkih delavskega lista »Pravice« 120.000 ljudi v stanovanjih z eno sobo in kuhinjo, od tega jih prebiva 35.000 v eni sobi s štedilnikom.

Iz tujine

■ Angleška admiraliteta je objavila sporočilo, naj se smatra britanska podmornica »Snapper« za izgubljeno, ker se že predolgo ni pojavila v svojem oporišču. Podmornica »Snapper« je lani potopila devet sovražnih ladij.

■ Nemci imajo po ameriških poročilih zbranih doslej že 16 divizij na bolgarsko-grški meji. V Rumuniji se nahaja 12 divizij. Preko Madžarske prihajajo v Bolgarijo nova nemška ojačenja.

■ Nov francoski poslanik v Moskvi. Dosedanji francoski veleposlanik v Moskvi Labonne je bil odpoklican. Na njegovo mesto bo imenovan dosedanji poslanik pri kitajski vladi v Čungkingu (pri Čangkajšku) Henry Cosnet.

■ Predsednik avstralske vlade Robert Menzies, ki se mudi že dalj časa v Londonu, bo v kratkem odpotoval v Združene države. Vodil bo razgovore s predsednikom Rooseveltom in zunanjim ministrom Hullom.

■ Angleži poročajo, da so pretekli teden sestrelili 44 nemških letal. Med njimi je 40 bombnikov in 4 lovska letala.

■ Znameniti nemški konstruktor vojnih letal Heinckel je te dni izjavil, da se nahaja letalstvo šele na začetku novega razdobja. Letala bodočnosti bodo z lahkoto dosegla brzino 1000 km na uro. Dosedanja bojna letala vrste Heinckel so se na vseh bojiščih zelo dobro obnesla.

■ Nemški komisar za Holandsko je izdal uredbo, da smejo politične oblasti proglasiti preki sod v vsej državi, ako bi se pokazala potreba. Sabotažna dela se hoče s tem povsem onemogočiti.

■ Sovjetski poslanik pri Petainovi vladi. Ruski trgovinski zastopnik v Parizu Bogomolov je bil imenovan za novega sovjetskega poslanika pri vladi v Vichyju.

■ Koliko letal je dobila Anglija iz Amerike. (Ass. Press.) Strokovna revija »Aeroplane« poroča, da je Anglija preteklo leto prejela iz Združenih držav skupno 1875 vojaških letal. Bil je

**ČITAJTE IN NAROČAJTE
»KMETSKI LIST«!**

„EKONOM“

družba z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rudninskega superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

to ogromen napredek napram letu 1939, ko je prejela Anglija iz Amerike samo 390 letal. Ameriške dobave letal so narasle šele v drugi polovici preteklega leta, kar je razvidno zlasti iz dejstva, da je bilo v času od julija do decembra lanskega leta poslanih v Anglijo 1600 ameriških letal.

■ Nemške oklopnice na Atlantiku (Reuter). Z uradnega mesta je bilo objavljeno, da sta nemški ladji, ki napadeta v Atlantiku angleške trgovske ladje, 26.000-tonski oklopnici »Scharnhorst« in »Gneisenau«. Kakor je sporočil nedavno v svojem govoru ministrski predsednik Churchill, operirata ti ladji tudi zapadno od 42. meridiana.

Iz San Diega v Kaliforniji poročajo, da tamkajšnje letaske tvornice Consolidated Aircraft Co. pošiljajo Angliji stalno po zračni poti »leteče trdnjave«. Že doslej je bilo prevzetih 20 orjaških hidroplanov te vrste.

■ Prvi ruski vlak na Madžarsko. Iz Moskve je odšel prvi vlak v Budimpešto, kamor je prišel v nedeljo dopoldne. Z njim so pripeljali na Madžarsko 56 honvedskih zastav, ki so jih ulepšale ruske čete leta 1848. v vojni z Madžarsko. Nasprotni vlak je odšel iz Budimpešte na rusko mejo v nedeljo popoldne. Promet med Madžarsko in Rusijo se namreč vrši s prestopanjem in pretovarjanjem na kolodvoru Lavočne, ker so železniške tračnice v Rusiji širše kakor normalne evropske tračnice.

■ Slovaška bo nakupila v Rusiji večjo količino žita. Trgovinska delegacija je že odpotovala v Moskvo.

■ Švica bo dobila tudi svojo pomorsko zastavo, ki jo bo izobešala na svojih ladjah.

■ Iz Argentine prihajajo poročila, da bodo morali tam zaradi ogromnih zalog uničiti letos najmanj 60 odstotkov koruze.

■ Dva angleška aeroplana sta nedavno napadla v luki Valone italijansko bolničarsko ladjo »Po«, na kateri se je nahajala tudi Mussolinijeva hči, grofica Edda Ciano, žena italijanskega zunanjega ministra Ciana ki je bila tam zaposlena kot bolničarka. Angleški zračni torpedi so ladjo zadeli. Bilo je več mrtvih.

■ Bolgarski kralj Boris je priredil pretekli teden kosilo na čast komandantu nemških čet v Bolgariji feldmaršalu Listu. Pojedine so se udeležili princ Kiril in kneginja Evdoksija, predsednik bolgarske vlade Filov in nemški poslanik von Richthofen.

■ Po izjavah dopisnika nekega švicarskega časopisa je francoska vojna mornarica v sedanjem času večja in močnejša kot je bila za časa sklenjenega premirja. Poškodovane križarke so popravljene in se nahajajo v francoskih lukah.

■ Angleške čete so zopet osvojile glavno mesto Angleške Somalije, ki so ga ob početku vojne brez boja zapustili.

■ Na veliki nemški prekomorski ladji »Bremen« je iz neznanih vzrokov izbruhnil požar, ki je povzročil veliko škode. »Bremen« ima 50.000 ton. Požar so pogasili.

■ Na Angleškem so se morale prijaviti vse ženske od 20. do 21. leta starosti, ki bodo prisilno zaposlene v tovarnah in drugod, kjer so morali moški v vojsko. To je prvič v zgodovini Anglije, da je mobilizirala žene in jih obvezno zaposlila.

■ Angleški obrambni minister je poslal vsakemu Angležu letak z navodili, kako se mora ravnati v slučaju sovražnega vdora na otok in kakšne dolžnosti ima. Vsak prebivalec mora ostati na svojem mestu in delati naprej, kjer se ne bodo vršile borbe. V slučaju borbe mora vsak prebivalec braniti svojo hišo, sovražniku se ne sme dajati nobenih pojasnil in ničesar, s čimer bi si mogel pomagati.

■ Prepoved zborovanj v Bolgariji. Bolgarski listi objavljajo odlok notranjega ministrstva, ki prepoveduje do nadaljnjega vsa javna in društvena zborovanja, tudi občne zборе društev in drugih ustanov. Izredno dovoljenje za kako zborovanje sme dati samo notranje ministrstvo.

■ V Bukarešti je bilo obsojenih 37 legionarjev na večletne zapore zaradi upora Železne garde. O voditelju upora, bivšem podpredsedniku rumunske vlade Horiji Simi še ne vedo, kje se skriva.

■ Po mnenju inozemskega časopisja šteje italijanska vojska v Vzhodni Afriki od 70 do 100 tisoč mož.

■ V bližini Pittsburga je zdrvel v reko Ohio ekspresni vlak pensilvanskega železniškega društva. Vzrok nesreče je bil silovit snežni vihar. Več potnikov je bilo ubitih in ranjenih.

■ Italijanski list »Gazzetta del Popolo« piše, da mora nemška mornarica, zlasti podmornice in letalstvo izpolniti dva pogoja, predno bo izvršen vdor na angleški otok. Ta dva pogoja sta: 1. uničenje sovražnega letalstva in mornarice; 2. popolna blokada Anglije, da se onemogoči vsaka preskrba ljudstva in vojske in s tem prepreči obramba otoka.

■ Bolgarska policija je odkrila po raznih krajih države priprave za atentate in sabotažna dela. Odkrili so mnogo eksplozivnega materiala, bomb in peklenjskih strojev. Strokovnjaki so ugotovili, da izvira ves eksplozivni material iz neke tuje države. Prav tako so odkrili in aretirali družbo, ki je razširjala prepovedane tiskovine. Bolgarski notranji minister je izjavil, da se je zahvaliti veliki previdnosti in odločnemu delu policije, da so se pravočasno preprečile velike nesreče.

■ Izmenjava ranjencev. Pretekli teden je peljal skozi Ljubljano prvi vlak italijanskega Rdečega križa z grškimi ranjenci. Vlak je vozil 15 grških ranjencev skozi Jugoslavijo do grške meje, kjer so jih prevzele grške oblasti. Tam so bili sprejeti italijanski ranjenci iz grškega ujetništva. Na sanitetni vlak so naložili 250 italijanskih ranjencev. Med italijansko in grško vlado je prišlo do sporazuma, da se bodo še naprej vršile izmenjave težkih ranjencev.

■ Angleži so ustvarili v pokrajini Burmi pravi vojni arzenal za kitajsko vlado Čangkajska. Japonsko časopisje se vsled tega silno razburja in preti z napadom na pokrajino Birmo. Prav tako groze Japonci, da bodo potopili vsako ameriško ladjo, ki bi vozila na Kitajsko vojni material.

■ V Alzaciji, ki je bila pripojena zopet Nemčiji, se mora izvršiti do 1. maja izmenjava francoskega franka. Zamenjava se bo izvršila po tečaju 20 frankov za eno nemško marko.

■ Francosko mesto Amiens bodo pričeli obnavljati. Mesto je bilo v sedanji vojni skoro popolnoma uničeno. Od 30.000 hiš jih je bilo 12.000 porušenih, 8000 pa hudo poškodovanih. Obnovitvena dela bodo trajala štiri leta. Stroški bodo znašali dve milijardi frankov.

■ Pri regulaciji ulic v Moskvi premikajo in uravnavajo hiše kakor da bi bile iz papirja. Te dni so premaknili petnadstropno palačo za 26 m. Med premikanjem se prebivalci niso izselili iz hiše. Za prenos hiše so uporabili 1100 jeklenih valjarjev.

■ V pokrajini Kvantung so Kitajci po tridnevni hudi borbi osvojili mesto Kvangsaj in prizadejali Japoncem hude izgube.

■ Japonski zunanji minister Macuoka je prispel v nedeljo v Moskvo. S svojim spremstvom je potoval skozi Sibirijo v dveh posebnih vagonih, ki mu jih je dala na razpolago sovjetska vlada.

■ V Indokino je prispelo večje število vojnih ladij, med njimi tri križarke. Ladje so francoske.

■ Ameriška poročila javljajo, da so se pričele tudi v Solunu izkrcavati angleške čete. Te dni je po teh poročilih prišel v Solun tudi oddelek francoskih čet od armade generala de Gaullea.

■ Angleži so dovolili dvema ladjama, da smeta pripeljati v nezasedeno Francijo žito iz Amerike.

■ Ameriški senat je odobril 550 milijard dinarjev kredita za izvedbo zakona o pomoči demokratskim državam. V načrtu je tudi gradnja največjih vojnih ladij na svetu po 65.000 ton.

■ V luke Nove Zelandije je priplulo šest ameriških vojnih ladij in sicer dve križarki in štirje rušilci. Prihod ameriških vojnih ladij v angleške vode pomeni veliko razbremenitev Anglije na vzhodnoazijskem prostoru in priprava za morebitne japonske vojne posege v te kraje.

■ Mednarodno mesto Tanger je Španija lansk leto zasedla, letos pa ga je general Franco priključil svoji državi. Tanger leži na zapadni obali Afrike, nasproti Gibraltarja.

Sejmi

31. marca: Studenec/Krškem, Marenberg, Št. Ilj pri Velenju, Sevnica/Savi.

1. aprila: Ljutomer, Ormož, Ptuj, Trbovlje, Videm/Savi, Dol. Lendava.

2. aprila: Krško Ljubljana, Rakek, Celje, Ptuj, Dobrna, Trbovlje, Dramlje.

3. aprila: Zagorje/Savi, Mokronog, Tuhinj, Zabu-kovje/Sevnico, Turinšče.

4. aprila: Lemberg, Slov. Bistrica, Maribor, Cerklje, Sp. Gorje, Št. Gotard, Loški potok, Braslovče, Ormož.

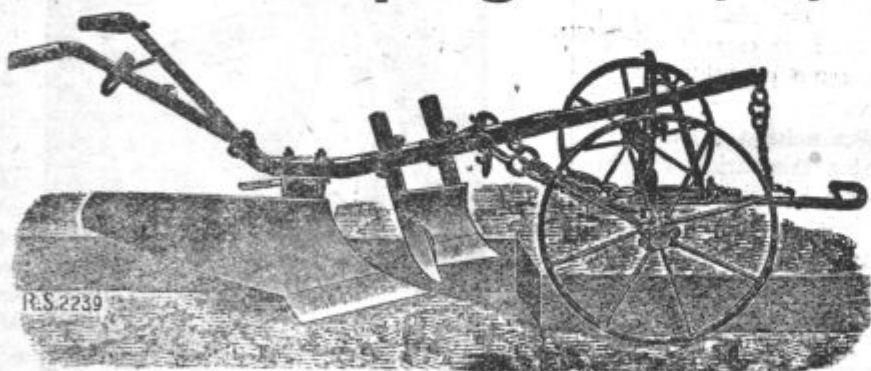
5. aprila: Žužemberk, Št. Jurij/Grosupljam, Stara cerkev/Kočevju, Slov. Gradec, Sv. Lenart nad Laškim, Brežice, Celje, Trbovlje, Križevci okr. Murska Sobota.

Kmetje, obrtniki, podeželski trgovci!

Kadar imate kaj posebnega naprodaj, kadar kaj kupujete ali česa iščete — inserirajte to najprej v svojem »Kmetiskem listu«. Uspeh bo siguran! Cena malim oglašom je samo 1.— Din za besedo.

„Kmetiski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za izposojnino letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici t. 14.194.

SACK-ovi plugi so najboljši!

V zalogi pri Kmetijski družbi in njenih skladiščih

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetiski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani - Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun poštna hranilnice 14.257
Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28.47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun. Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice. Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost!

Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!